

ÁLLATTANI KÖZLÉSEK. IV.

Az 186⁶/₇ év nevezetesebb jelenségei.

Közli:

HERMAN OTTO,

erdélyi muzeum-egyleti Conservator.

Az 186⁶/₇-dik évre is vannak némely közléseim, a melyek szerény véleményem szerint megérdemlik a közzétételt.

A selymfarku locska (Seidenschwanz).

(Bombyciphora garrula Temminck). A magas északi vidékek e nagy szépségű lakója, azok közzé a madarak közzé tartozik, a melyek Európa mérsékeltbb égalját, téli időben és rendetlen időközben szokták meglátogatni és sokaságuk által rögtön feltűnnek. Kolozsvár környékén megbizonyíthatólag az 186³/₄-ki télben fordulván meg, úgy látszik, hogy három évi közökben térnek meg.

Egy harmincz főből álló sereg már november közepe táján érkezett meg, s kizárólagosan a feleki rész, különösen az ugynevezett Házsongárd kerteiben lepte el a fagyönggyel borított hárs-, nyár-, tölgy-, és vén gyümölcsfákat, melyek éppen a fagyönggyben (Viscum album) szolgáltatják bővön a tápszerét. Később e kis sereg körülbelül hetven főre felszaporodván, s fennemlített helyéhez hű maradván, csak márczius első felében (8-kán) tűnt el.

Hogy csak ily csekély számmal jelent meg, ennek az oka valószínűleg a rendkívül lágy tél volt. Az 186³/₄-ki megjelenésére nézve az itteni természetbarátok megegyezőleg állítják, hogy az ugynevezett Lomb kerteiben (a Nádasvölgy északi oldalán) megszámlálhatlan seregekben borította a fagyönggyel terhelt fákat.

Nevezetesség gyanánt még megkivánom említeni, hogy az 186⁶/₇-kis seregben néhány igen tökéletes színezetű hím találtatott,

Evvél egy időben s annál nagyobb sokaság-

ban jelent meg a „Zsezse“ (Fringilla linaria L.), mely az ide való madarászoknál és vadászoknál merőben ismeretlen volt. A megtérés időközére nézve tehát csak a jövő adhat feleletet.

Az észak e két lakójával szép ellentétben áll a meleg égöv szép szülöttje, Pastor roseus Temm. a rózsaszínű „csacsár“ (gr. Lázár Kálmán szerint ez a neve), mely 1867. nyarán valóságos feltűnést okozott Erdély némely részében.

E szép, fekete és bőbitás fejű, fekete szárnyu és farku, különben élénk rózsaszínű madár eddig csak a mezőségről vala ismeretes, a hol alárendelt számmal a seregélyek között fordult meg.

A mult nyáron gyakran husz főnyi csapatokban felnyomult Kolozsvárig és Beszterezéig, mely vidékekről szép példányok bé is küldettek. A mult nyári kirándulás alkalmával a mezőség északi részén szerte figyelmeztettek a „fehér seregélyekre“, melyek a fennjelzett madarak valanak.

Egy, más nevezetes jelenség: Circaetos gallicus Gmel. (Kigyó-sas).

E nevezetes ragadozó madár, a mely a mérsékelt égöv alatt mindenütt ritkább jelenség s daczára annak, hogy szervezetére nézve igazi sas: a sas fogalmához kötött életmódtól oly nagyon elüt, 1867. nyarán a kolozsvári „Bükkben“ fészkel, és sikerült a tojót és a kiköltött egy fiókát a muzeum számára megszerezni.

A fióka a kifejlődésnek azon stadiumában volt, a melyben a tokos tollak a hófehér pelyhet elfedni kezdik, s a melyben a legtöbb táplálékra van szüksége, és valóban meglepő volt annak a

szemlélése, a mit az anya madár rendkívül nagy és szilárd pikkelyekkel vértezett lábával saját és fia érdekében mivelt. A pikkelyek közei tömve voltak száraz vérrel, mely a megfogott kigyóktól származott. A gyomorban, mely igen tágas, körülbelül hat félig megemésztett kigyónak darabjai találtak s ezek a Kolozsvár környékén oly gyakori *Tropidonotus natrix* s a szintén bőven található, mérges *Pelias berus* maradványai voltak.

Az erdei szalonkának, *Scolopax rusticola* L., gen gyér tavaszi vonulására, az őszi vonulás oly ömegekben történt, a milyenekre Kolozsvár illető takosai nem emlékeznek.

Különösen érdekes az a körülmény, hogy számos helyről csodálkozva jelentik a szalonkák oly rendkívüli bőségét. Így Tchusy Victor lovag, a bécsi cs. k. állat és növénytani társulat szép jövőjű fiatal ornithologusa, hasonló jelenségről értesít Alsó- és Felső-Ausztriából és Csehország több vidékéről.

A midőn még arról is megemlékezném, hogy a jelen, kemény télben egy nagy vizicsirke, *Rallus aquaticus* L., a várostónak egy forrásos helyén telel, átmegegyek a rovar Faunához mint következők.

PÓTLÉK

Erdély pille Faunájához.

A Franzenau József kutatásai nyomán s a muzeum birtokába átment gyűjteménye segítségével összeállított Catalogus (lásd. Évk. IV. köt., I. füzet), mely azokat a fajokat tartalmazza, a melyek eddig Erdélyből ismeretesek, az illető bevezető szavakban elősorolt okoknál fogva béfejezetlen maradt.

Béállottak azonban oly kedvező körülmények, melyek Pittner Gáspár urat reábirák, hogy a gyűjteményt átmenve, kijelölje azokat a fajokat is, a melyek igen természetes okoknál fogva Catalogusomban nem fordulhattak elé.

A midőn tehát legelőször is örömmel és készséggel vonom vissza a keserű szavakat, a melyekkel Pittner ur irányában az illető helyen éltem, egyszersmind ide igtatom a kimaradt fajok jegyzékét.

Papiliones:

- Hamearis Lucina L.
- Apatura Ilia F.
- Hipparchia Nerine Tr.
- Pararga Clymene F.
- Polyommatus Hipponoe Esp.
- " Zephyrus Friv.
- Thecla Acaciae F.

Sphinges.

Sesiidae:

- Bembecia Hyalaeiformis Lasp.

Trochilium v. Sireciformis Lasp.

v. *Tenebrioniformis* Esp.

Sesia " *Assiliformis* Lasp.

Zygaenidae:

Zygaena Cynarae Esp.

" *Angelicae* O.

Syntomidae:

o *Naclia Famula* Fr.

Bombyces.

Lithosidae:

Lithosia Luteola H.

" *Plumbeola* H.

Liparidae:

Hibásan az áll: *Psilura v. Nigra*, a helyett: *Laelia V nigrum* F. mely szerint az első Catalogus kijavittatik.

Bombycidae:

Notodonta Dictaea L.

" *Bicolora* F.

Chelonidae:

Chelonia Hebe L.

Limacodae:

Heterogenea Testudo F.

Noctuae:

Acrionicta Cuspis H.

" *Menyanthis* H.

Bryophila recepticula H.

Agrotis Putris L.

Polia Scoriacea Esp.

Apamea Suffuruncula Tr.
Orthosia Humilis F.
Xylophasia Latericia Esp.
Astroscopus Nubeculosa Esp.
Plusia Illustris F.
" Interrogationis S. V.
Metoponia Flavida O.
Ophioda Lunariss F.
Cattocala Fraxini SV.
Brepbos Puella Esp.

Geometrae:

Ennomos Flavicularia H.

Ellopiá Fasciaria H.
Aspilates Mundataria Cram.
" Artesiaria H.
Gnophos Dumetaria Tr.
" Obfuscaria SV.
Fidonia Piniaria H.
Acidalia Scabraria H.
Larentia Fulviaria H.

Nem kevesebb tehát mint 44 faj, mely a ki-
mutatott összeghez csatolva Erdély pille Faunáját
1091 fajra említi fel.

